

VIENNA

STUDIJSKO PUTOVANJE 2022.

VODIČ KROZ BEČ

Šta raditi i videti u Beču?

BEOGRAD-BEČ

Put od Beograda do Beča kopnom-koliko dugo traje i šta je sve potrebno za put?

ZANIMLJIVOSTI

Recept za čuvenu Saher tortu! + još zanimljivosti

LARA VESELINOVIĆ

LATINSKI JEZIK

FILIP PETROVIĆ

ENGLESKI JEZIK

MAJDA STOJANOVIĆ

ISTORIJA

MILICA BOŠKOVIĆ

BIOLOGIJA

MILICA STOJIĆ

LIKOVNA KULTURA

ELENA MARTIĆ

RAZGLEDNICE

NIKOLA PILIPOVIĆ

JMK

SOFIJA STEVANOVIĆ

MUZIČKA KULTURA

TIFFANY PERIĆ

MUZIČKA KULTURA

VUK JOVANOVIĆ

GEOGRAFIJA

SADRŽAJ

LATINSKI JEZIK	1
ENGLISKI JEZIK	3
BIOLOGIJA	5
ISTORIJA	7
LIKOVNA KULTURA	11
GEOGRAFIJA	13
JMK	15
MUZIČKA KULTURA	17
ZANIMLJIVOSTI	22

Na tragu Rimljana u Beču

Napisala Lara Veselinović

„**Beč je kapija
Istočne Evrope**”

Istorija Beča počinje još od pre oko 4000 godina, dok prvi pisani istorijski izvor datira još iz 13. veka. Mesto na kom se danas nalazi Beč je i u dalekoj prošlosti bilo mesto susreta različitih kultura. Zbog svog položaja u „srcu” Evrope, ovaj carski grad i mesto ukrštanja raznih kultura i uticaja je imao veliki uticaj u stvaranju političkih dešavanja na starom kontinentu. Kao jedan od većih i izgrađenijih evropskih gradova u to vreme, Beč je privlačio ljude sa svih strana da u njemu žive, rade i stvaraju.

Istoriju Beča krase bogata praistorija i tadašnje keltsko naselje po imenu Vedunia, od kojeg je i nastao današnji naziv Vienna. U 1. veku n.e. Rimljani su na prostoru današnjeg centralnog gradskog jezgra izgradili vojno utvrđenje (kastrum) u cilju odbrane granice tadašnje provincije Panonije.

Keltsko naselje i kasnije vojno utvrđenje Rimljana nalazili su se na krajnjem istoku Zapadnog rimskog carstva te su stoga brzo postali žrtve velikih promena koje su nastupile usled seoba germanskih naroda. Postoje čak i dokazi o velikom požaru koji se dogodio početkom 5. veka n. e. kada je izgoreo veliki deo rimskih skladišta i utvrđenja, no preostali ipak nisu napušteni već su štaviše ponovo naseljavani. Ulice i kuće srednjovekovnog Beča pružale su se upravo pravcem zida rimskog utvrđenja zbog čega su doseljenici koristili jedan njegov deo, kao podršku pre svega, koji je i do danas očuvan.

U produžetku kastruma nalazio se civilni grad Vindobona na prostoru današnjeg 3. bečkog okruga (nem. Bezirk). Još i danas se mogu razaznati pravac pružanja zidina rimskog utvrđenja i prolaza duž i ispod uličica bečkog starog grada. Rimljani su se ovde zadržali sve do 5. veka n.e.

Dok je Beč tada po površini bio mnogo manji nego današnji grad, Dunav je u to vreme bio mnogo bliži današnjem području grada. Tako je ulica Porcelangase (Porzellangasse), danas u 9. opštini, u tom periodu bila rukavac, današnja Lihtenštajnštrase (Liechtensteinstraße) je bila ulica na adi uz obalu, a Zalcgris (Salzgries) u 1. opštini služila je kao pristajalište za brodove. Ostaci jednog kupališta sa podnim grejanjem (hipokaust) iz ovog perioda mogu se obići u rimskim ruinama (Römische Ruinen) ispod Visoke tržnice (Hoher Markt).

Rimljani su zaslužni i za prvu plansku izgradnju ulica na prostoru Beča. Nemali broj glavnih ulica današnje saobraćajne mreže potiče iz tog doba.

Putovanje je mnogo više od razgledanja spomenika, to je duboka i trajna promena ideje življenja.

Vienna calling-Falco

Written by Filip Petrović

I've been to Vienna for 3 days on a school trip recently. And I can honestly tell you that my experience there was amazing. We visited so many cultural and fun destinations, I don't even know where to start! Oh well, guess I should start off by Describing the city center. A beautiful sight of the Cathedral, with the sight of Hofburg palace, and countless fashion stores makes it a beautiful place. Loads of different stores I've never seen in Serbia also amazed me! For example, I bought my new Shoes in FootLocker, where I haven't been since 2019. And there are also stores for every type of person, so

don't worry, you will always find something for you. Another thing I noticed is that the streets of Vienna are extremely clean. I haven't found a single cigarette-butt or piece of paper on the ground. Everything is in order, and it looks beautiful like that in general.

My personal best experience in Vienna was an amusement park called the Prater. We spent about 4 hours there and I would definitely recommend going here if you ever visit Vienna. My favorite ride there was "Mamba", on which I went 3 times, believe it or not! But, our school trip wasn't all about fun,

we went to some important and beautiful cultural places as well. For example, we visited the Music Museum, where we learned all about famous Austrian composers such as Bethoven and Mozzart. We were told so many things about their personal lives as well.

And last but not least, on our final day we went to Belvedere Palace. Well, just to an upper Belvedere, because lower Belvedere isn't open for tourists. There we learnt all about Austrian history, from their empirical days, Austro-Hungarian history, WW2 and now, the recent history.

Generally speaking, I loved my time in Vienna. It is a beautiful city in the heart of Europe, with big historical and cultural heritage as well. I would definitely recommend visiting Vienna, and this might have been my first time, but it definitely won't be my last.

"Vienna is a handsome, lively city, and pleases me exceedingly."

Frederic Chopin

Beč sa (r)evolucione tačke gledišta

Napisala Milica Bošković

Iako je Beč sam po sebi prelep i ima veliku istoriju iza sebe, takođe poseduje i veliki biljni i životinjski svet.

U okviru studijskog putovanja smo imali priliku da posetimo zoološki vrt i botaničku baštu koje su deo Šenbrun palate. Na mene su najveći utisak ostavile pande, žirafe, koale i flamingosi, jer su to neke životinje koje nemam priliku da vidim ni u svakodnevnom životu, a ni u svakom zoološkom vrtu. Ako sam dobro razumela, zoološki vrt koji smo mi imali priliku da posetimo je jedan od njih jako malo u čitavom svetu u kom se nalaze životinje koje su na mene ostavile najveći utisak.

Što se botaničke bašte tiče, imala sam priliku da vidim jako velike paprati kojima igrom slučaja trenutno učimo. Jeste da su česti, ali ovolike paprate nikad do sad nisam videla. Nažalost nemam sliku istih. Pored paprata, najviše me je oduševila *Kuhlhaus-u*

prevodu, „hladna kuća". U ovom delu sam imala priliku da vidim veliki broj raznih cvetova koje nikad ranije nisam imala priliku da vidim. Ceo napomenut deo je osmišljen i kao mali vrt za sedenje, koji takođe ima i mali mostić na sredini vrta i iznad potoka. U „toploj kući" iskreno nisam uspela da obratim pažnju na toliko biljaka, jer mi je bilo prevruće... Što se Prirodnjačkog muzeja tiče, tamo smo imali priliku da se „uživo" upoznamo sa evolucijom. Kako smo učili na početku druge godine o njoj, ovaj put smo videli Darwinovu teoriju uživo prikazanu-na prepariranim životinjama. Ceo Prirodnjački muzej je, da kažemo kružnog oblika (izložba je postavljena tako), i kreće od stena i minerala, opisujući kako su oni prvobitno formirali zemlju. Onda se osvrće na Veliki prasak i na njegovu jačinu i veličinu-u jednom delu su rekli da ne može da se poredi sa tri istovremene erupcije vulkana koliko je velika bila. Onda dolazi period dinosaurus, pa onda oni nestaju i milionima godina kasnije se pojavljuju sisari, pa onda čovek. Bio je i ceo jedan deo posvećen prvim organizmima, što jeste bilo zanimljivo, ali neki prikazi koje su oni dali meni nisu bili prijatni za gledanje, te sam ih preskočila. Od opisivanja evolucije čoveka, opisana je i evolucija životinja i kako su vrste postajale/nestajale i šta je uticalo na njih.

Kroz istoriju Beča

Napisala Majda Stojanović

Katedrala Svetog Stefana (*Stephansdom*) smeštena je u centru grada i predstavlja jednu od najposećenijih turističkih atrakcija Beča. Ovo je ujedno i najbitnije bečka građevina napravljena u gotskom stilu gradnje. Katedrala Svetog Stefana je katolička katedrala koja je sedište bečke nadbiskupije, pa kao takva je i najznačajnija građevina katolicima u Beču. Katedrala je posvećena, kao što joj i ime govori, Svetom Stefanu. Smeštena je u glavnoj pešačkoj zoni, u istorijskom delu grada, na trgu Svetog Stefana gde se može videti iz različitih delova grada.

Tokom srednjeg veka, na mestu gde se danas nalazi katedrala, nalazilo se gradsko groblje, te su se unutar katedrale nalazile katakombe. Unutrašnjost katedrale je izgrađena u stilu baroka, iz XVII veka, potiče veličanstven oltar u katedrali.

Katedrala ima čak 3 tornja, a južni, najveći toranj je završen 1433. godine. Krov katedrale je završen tek 1474. godine. Godine 1945, kada je Beč bombardovan, katedrala je značajno oštećena, da bi konačna rekonstrukcija i obnova bila završena 1952. godine. Toranj je visok oko 136 metara, a ko želi videti veoma lep pogled sa tornja mora platiti ulaznicu. Glavni oltar je izgrađen od prelepog crnog mermera i ukrašen je scenama iz Biblije. Na zidovima katedrale se nalaze slike koje su prava umetnička dela, a ujedno su i poklon ovom divnom mestu. Vitraži po kojima je unutrašnjost prepoznatljiva potiču iz XV veka. U katedrali su sahranjeni brojni značajni vladari, carevi i biskupi.

Dvorac Šenbrun (Schloss Schönbrunn) je barokna palata pod zaštitom UNESCO-a bila je nekadašnja letnja rezidencija Habsburgovaca a danas osim što je „magnet“ za turiste mesto je i za političke susrete na najvišem nivou.

Izgradnju nove palate započeo je Leopold I koji je za projektovanje unajmio velikog arhitektu Johana Bernharda Fišera. Gradnja započinje 1696. godine a biva kompletno završena i dobija današnji izgled 1743. godine u vreme vladavine carice Marije Terezije. Ona je dodala još jedan sprat da bi smestila čak šesnaestoro svoje dece. Zgrada dobija njenu omiljenu boju - Šenbrun žutu.

U 19. veku glavni stanovnik Šenbruna bio je car Franc Jozef I i njegova vrlo popularna supruga Elizabete od Bavarije poznatija kao Sisi. U ovom dvorcu se pisala istorija Austrije. Poslednji kralj Austrougarske Karl I abdicirao je 1918. godine u Plavom kineskom salonu dvorca Šenbrun, čime je okončana 640 godina duga vladavina Habzburgovaca i kraj monarhije. Kada je Napoleon okupirao Beč od 1805. do 1809. godine Šenbrun mu je bio glavni vojni štab. Većina prostorija uređena je u rokoko stilu sa dosta pozlaćenih elemenata i kristalnim lusterima.

Soba miliona dekorisana indijskim i persijskim minijaturama smatra se najspektakularnijom rokoko prostorijom na svetu.

Šestogodišnji Wolfgang Amadeus Mocart imao je nastup u Sobi ogledala 1772. godine. Tokom božićnih i uskršnjih praznika ispred palate Šenbrun organizuje se sajam. Na 60-ak štandova osim rukotvorina iz cele Austrije nalazi se i bogata gastronomska ponuda.

Dvorac Belvedere (*Schloss Belvedere*) sačinjen je od dve palate - gornji i donji Belvedere. Deo je UNESCO-ove kulturne baštine. Za Belvedere dvorac neki tvrde da je najlepša barokna građevina na svetu.

Podignut je u 18. veku kao letnja rezidencija princa i velikog vojskovođe Eugena Savojskog (1663–1736). Izgradnja donje palate počinje 1714. godine a u periodu 1720. do 1723. podignuta je gornja palata dvorca Belvedere. Zgrade su obnovljene posle teških oštećenja koje su pretrpele u bombardovanju Beča za vreme II svetskog rata. Danas je dvorac Belvedere pretvoren u muzej sa najznačajnijim delima austrijske umetnosti od srednjeg veka do danas, ali i delima umetnika kao što je francuski impresionista Klod Mone ili holandski postimpresionista Vinsent van Gog. Deo kompleksa je i barokno uređen park koji je projektovao francuski arhitekta, a odatle ima uzore u parku dvorca Versaj. Vrt je prepun skulptura, fontana i vodenih kaskada, a sa gornje palate se osim na vrt pruža prelep pogled na Beč pa otud i ime ovog dvorca Belvedere (lep pogled). Slikar Gustaf Klimt jedan je od glavnih simbola Beča, a suveniri sa njegovim motivima su

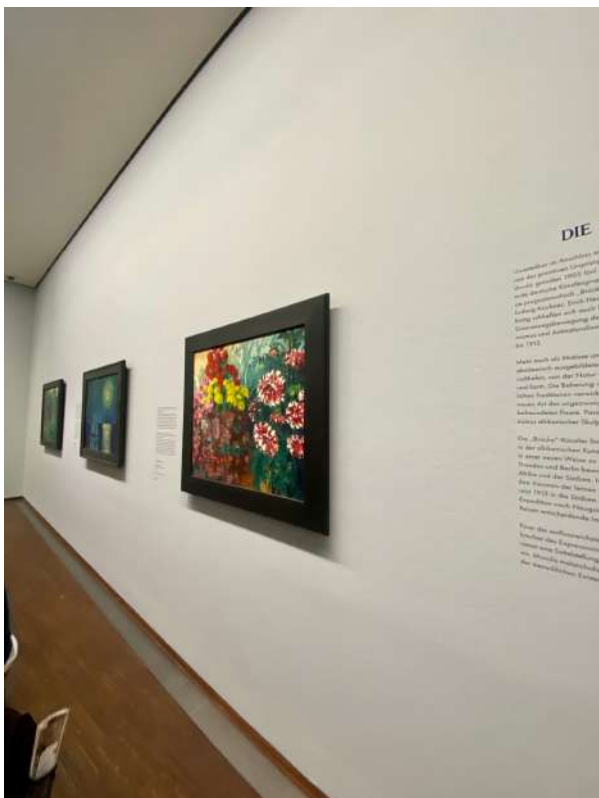
nezaobilazno istaknuti u svakoj suvenirnici. Stvarao je u zlatno doba Beča krajem 19-og veka u vreme umetničke obnove i rađanja modernizma.

Hofburg palata je kompleks rezidencija moćnog Habzburškoga carstva u centru Beča, a nastao je u periodu od 13. do početka 20. veka. Reč je o velikom kompleksu od 240 hiljada kvadrata i 2600 prostorija sa 19 vrtova. Novi vladari su kroz istoriju proširivali ovaj kompleks tako da sada ima 18 krila od kojih su mnogi u različitim arhitektonskim stilovima. Danas je jedan deo Hofburga zvanična rezidencija predsednika Republike Austrije, a veći deo je pretvoren u muzeje i ostale prostore javne namene. Najpoznatiji muzeji u okviru Hofburga su: Odaja sa blagom (Schatzkammer), Carski apartmani, Muzej carice Elizabete (Sisi), Nacionalna biblioteka, Etnološki muzej, Efesov muzej, Muzej starih muzičkih instrumenata.

Prater - prostor na kome se danas nalazi nekada je bio carsko lovište, a 1766. godine otvoren je za javno korišćenje. Vrlo brzo je park postao najatraktivniji lokalni prostor za rekreaciju u gradu i mesto na kome su počeli da niču restorani, kafići, a zatim i razne druge atrakcije za zabavu.

Prva Svetska izložba održana je u Beču na teritoriji Pratera 1873. godine. Za potrebe ove izložbe napravljene su ulice i zemljište je podeljeno na parcele. Napravljen je veliki ringišpil visine 84 metra koji je izgoreo 1937. godine. Tokom 1895. godine podignut je deo parka koji je nazvan „Venecija u Beču” sa kanalima kojima se putovalo gondolama i arhitektonskim replikama zgrada Venecije.

Vienna-Tragovima kulture

● Napisala Milica Stojić

Venus Willendorf (prikazano na slikama iznad) je jedno od najstarijih umetničkih dela. Otkriveno je u malom austrijskom gradu oko 1900. godine. Ističe se po tome što je jedna od najstarijih umetničkih dela u zapadnom svetu. Procenjuje se da je nastala oko 2100. godine p.n.e.

Čuveni **Klimtov Poljubac** (prikazano na slici levo ispod) jedno je od kulturnih dela moderne evropske umetnosti koje je naslikao Gustav Klimt 1908. godine. Ova slika ima širok izbor stilova, od staroegipatske do francuske skulpture i vizantijskih mozaika.

Street Art-Umetnost je imala veliki uticaj na Austriju. U centru grada Beča na svakom ćošku mogu se videti stare zgrade sa detaljima austrijske umetnosti, postoji puno muzeja u kojima se mož videti mnoštvo umetničkih dela raznih stilova, ali zato su tu kiosci i prodavnice (ne tako često). Bitni muzeji koje treba posetiti u Beču su Šenbrun Palata (cena po osobi 24€), Muzej o čokoladi (cena po osobi 15€), Prirodnjački muzej (cena po osobi 12€), Albertina muzej (cena po osobi 20€), Muzej zvuka i muzike (cena po osobi 12€) i Belvedere dvorac (cena po osobi 16€). Vreme koliko bi moglo da se zadrži u muzeju je otprilike sat vremena ili do zatvaranja muzeja, zavisi da li se ide individualno ili sa turističkom turom.

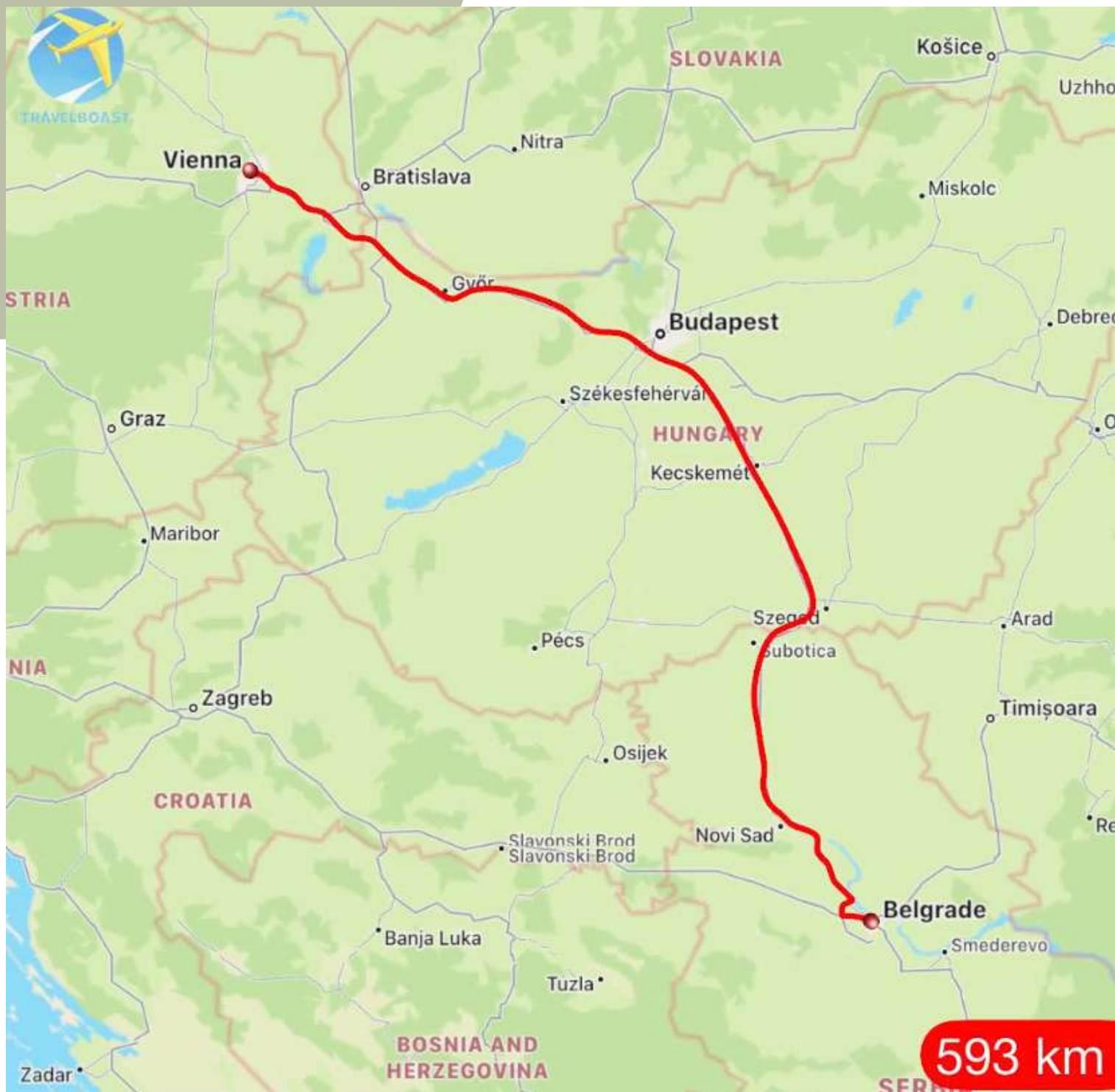

Vodič kroz Beč

Napisao Vuk Jovanović

Na studijskom putovanju u Beču, glavnom gradu Austrije, naučili smo mnogo stvari iz opšte kulture. Između ostalog, u obilascima mnogobrojnih muzeja, naučio sam mnogo stvari iz geografije. Prvi dan, vodič nam je skrenuo pažnju o visokim zgradama izgrađenim po obodima grada, zato što se visoke zgrade ne smeju graditi u centru Beča. Treći dan studijskog putovanja otišli smo u Prirodnjački muzej. Prirodnjački muzej je osnovan 1765. godine i on me je posebno zainteresovao u oblasti geografije. Videli smo zbirku minerala o kojima smo u školi učili na časovima geografije. Neki od tih minerala su takođe i materijali koji su se koristili u Beču za izgradnju istorijskih zgrada. Videli smo retke smaragde kao i dijamante koji su pripadali Mariji Tereziji.

Na slici iznad se nalazi put koji smo prešli: od Skejt parka Ušće, do Prirodnjačkog muzeja u Beču, preko Mađarske. Put je trajao između 9 i 11 sati, sa pauzama koje smo pravili. Prešli smo otprilike 593 km (neke mape kažu čak i 614 km). Za put nam je bila potrebna voda, hrana, dobro raspoloženje i malo više strpljenja.

Na [ovom linku](#) možete naći mapu sa svim lokacijama koje smo posetili, kao i neke osnovne informacije o njima.

Wien-Grad svetskih razmera

Napisao Nikola Pilipović

Uočene sličnosti i razlike koje smo приметili u kulturi Srbije i Austrije su bili uglavnom stilovi građevina koje smo videli tamo. Većina građevina koje smo videli tamo su uglavnom rimskog stila, katedrale, ulice. Ulice su bile čiste što je velika razlika u odnosu na Beograd, za svako đubre na ulicama se plaća velika kazna. Zato kod nas ljudi uopšte ne obraćaju pažnju na našu okolinu i kod nas je normalno bacati đubre i pikavce pogotovo na ulicu. U Austriji nema trafika i prodavnica na svakom ćošku kao u Beogradu. Imaju manji broj prehrambenih prodavnica i to u nekim zavučanim uličicama. Prosek plata je u Austriji mnogo veći nego kod nas i samim tim su i cene proizvoda, stanova, u suštini samog života mnogo skuplje. Sličnosti su autobuske stanice. Belvedere liči na naš Beli dvor. Luna parkovi su mnogo veći, prodavnice (Zara, H&M...) su mnogo veće. U Austriji nema kontrole u autobusima, jer bez karte ne možeš ni ući u isti, za razliku u Srbiji. Trenutno se zbog situacije sa virusom COVID-19 Austrijanci mnogo brinu za zdravlje i traže maske u svim zatvorenim prostorima, u Beogradu ne traže maske. Na ulicama nije bilo golubova, ne smemo da kupimo cigare ako

smo maloletni, postoje automati na kojima se kupuju cigare na kojima se proverava da li su ljudi punoletni. Na ulicama nema toliko beskućnika, ne mešaju se slojevi siromašnih, bogatih. Ljudi se razlikuju u Austriji i Srbiji. Toaleti se plaćaju. Austrijski trg je mnogo sličan Trgu republike.

MUZIČKA KULTURA

U šetnji sa bečkim klasicima

Napisale Tiffany Perić i Sofija Stevanović

Jednog sunčanog i lepog jutra moja drugarica i ja probudile smo se u Beču. Odučile smo da iskoristimo ovako lep dan i odemo na svež vazduh. Kako smo obe ambicioznog duha i volimo da istražujemo i učimo nove stvari, krenule smo u avanturu po Beču... Šetajući se Seilerstatte ulicom, čule smo neku neodoljivu melodiju za pevušenje. Zajedno, u sav glas, smo je pevušile, dok... U jednom momentu nismo shvatile da je to pevušenje jako glasno, i da je ne pevamo samo nas dve, već još tri osobe. Okrenule smo se upoznali se sa tri divna i pametna čoveka. Oni su imala mnogo toga da nam kažu o razvoju muzike i opere kroz vekove na području Austrije u doba J. Hajdena, V. A. Mocarta i L. van Betovena. Prvi čovek nam je pričao o Mocartu... „Wolfgang Amadeus Mozart

(27. januar 1756 – 5. decembar 1791), kršten kao Joannes Chrisostomus Wolfgangus Teofil Mozart, bio je plodan i uticajan kompozitor klasičnog perioda. Uprkos njegovom kratkom životu, njegov brzi tempo kompozicije rezultirao je sa više od 800 dela gotovo svih žanrova njegovog vremena. Mnoge od ovih kompozicija su priznate kao vrhunci simfonijskog, koncertnog, kamernog, operskog i horskog repertoara. Mozart je među najvećim kompozitorima u istoriji zapadne muzike sa muzikom koja se divi zbog njene „melodične lepote, formalne elegancije i bogatstva harmonije i tekture“. Već kompetentan za klavijaturu i violinu, komponovao je od pete godine i nastupao pred evropskim plemićima. Otac ga je poveo na veliku

turneju po Evropi, a zatim na tri putovanja u Italiju. Sa 17 godina, Mocart je bio angažovan kao muzičar na dvoru u Salzburgu, ali je postao nemiran i putovao u potrazi za boljim pozicijama. Onda smo mi zapitale: „Šta možete da nam kažete o njegovom Bečkom periodu, stvaralaštvu, operama...” Čovek se nasmejao i rekao: „Ima dosta toga, ali probaću ukratko da vam kažem.” Bečki period: Prihode je sticao davanjem časova, organizacijom koncerata na kojima je izvodio sopstvene kompozicije-tzv. akademijima. Pokušavao je da dobije zaposlenje na dvoru koje bi ga materijalno obezbedilo, ali nije uspeo. Mocartova dela nastaju u Bečkom periodu stvaralaštva, a naročito u poslednjim godinama života. Stvaralaštvo-Mocartova dela nemaju podjednaku vrednost. Dečiji i mladalački radovi zanimljivi su sa istorijskog aspekta. Mocartov opus uključuje 17 opera, preko 50 simfonija, veliki broj dela instrumentalne muzike-kasacije,

divertimento, serena, kvartete, kvintete, trija, preko 30 snata za klavir i violinu, 26 klavirskih sonata, 7 violinskih i 27 klavirskih koncerata i 11 za razne instrumnte. Opera- Mocart je napisao 17 dela (i 2 pozorišne serenade) od kojih je danas poznato samo 5 opera. Klasična opera-u blasti opere ne može da prevazidje graničenja tradicije opere serije-njenu statičnost i mozaičnost. Poznate su uvertire Leonora br.2 i br.3 pisane za operu Fidelio. Mocart nije bio revolucionarista, drži se tradicije. Ishodište-tradiciji koju Mocart asimiluje bile su izražene 3 pojave: italijanska opera serija, Glukova reformina opera i bufo opera (nacionalna varijanta zingšpil). Dalje je nastavio da nam priča... Otmica iz saraja (1781-1782)- Prva Mocartova zrela opera. Pripada žanru zingšpila i zasniva se na popularnoj turskoj tematici. Ova opera kombinuje na

tradicionalan način opere serije i i bufo opere. Mocart je bio na poziciji dramskog kompozitora. On je tvrdio da u operi poezija mora da bude poslušna kćer muzike i da muzika treba da bude prijatna, nikad ne sme prestati da bude muzika. Figarova ženidba-pripada žanru bufo opere. Kao osnov za liberto poslužio je istoimeni komad dramskog pisca Bomarsea. Ovo je bila ozbiljna komedija-komedija naravi. Premijera Figarove ženidbe bila je u Beču ali svoj prvi uspeh doživela je posle izvodjenja u Pragu. Don Djovani- Bufo opera u 2 čina. Predstavlja dramatiku suprostavljanja čovekovih etičkih načela za koje vezuje mračne demonske sile i bogato pokazuje njihovo jedinstvo i sukobljavanje. Čarbn frula- Pisana na nemačkom jeziku u tradiciji zingšpila a radnja se odvija u Egiptu. Jedna od mnogih priča večne borbe dobra i zla. Mocart poziva na mir ljubav, dobrotu, vernost... Črobna frula je izvodjena u Sikanderovom pozorištu u noći kada je on preminuo. Simfonije- napisao je 54 simfonije. Pisao je po ugledu na italijansku simfoniju. Poznate su: simfonija u Es duru, Praska simfonija, Pariska u De duru, g mol, C dur.....) Koncerti- Mocart se smatra za najzaslužnijeg za izgradnju koncertne muzike klasične forme. Tokom poslednjih godina u Beču, komponovao je mnoge od svojih najpoznatijih simfonija, koncerata i opera, kao i delove Rekvijema, koji je uglavnom bio nedovršen u vreme njegove rane smrti u 35. godini." Nas dve smo bile oduševljene ovim informacijama i kako je Mocart doprineo razvoju muzike i opere u

Beču svojim značajem. Zatim je krenuo drugi čovek da priča. Pričao nam je o Bethovenu i rekao je sledeće: „ Ludvig van Betoven (decembar 1770 – 26. mart 1827) je bio nemački kompozitor i pijanista. Betoven ostaje jedan od najcenjenijih kompozitora u istoriji zapadne muzike; njegova dela spadaju među najizvođenija repertoara klasične muzike i obuhvataju prelaz iz klasičnog perioda u eru romantičara u klasičnoj muzici. Njegova karijera je konvencionalno podeljena na rani, srednji i kasni period. Njegov rani period, tokom kojeg je kovao svoj zanat, obično se smatra da je trajao do 1802. Od 1802. do oko 1812. njegov srednji period je pokazao individualni razvoj od stilova Jozefa Hajdna i Wolfganga Amadeusa Mocarta, a ponekad se karakteriše kao herojski . Za to vreme počeo je sve više da pati od gluvoće. U svom poznom periodu, od 1812. do 1827. godine, proširio je svoje inovacije u muzičkoj formi i izrazu. Pod mentorostvom Kristijana Gotloba Nifea, objavio je svoje prvo delo, skup varijacija na klavijaturi, 1783. U 21. godini preselio se u Beč, koji je kasnije postao njegova baza, i studirao kompoziciju kod Hajdna. Betoven je tada stekao reputaciju virtuoznog pijaniste, a ubrzo mu je pokrovitelj Karl Alojz, princ Lihnovski za kompozicije, što je rezultiralo njegovim tri klavirska trija Opus 1 (najranija dela kojima je dao opusni broj) 1795. Godine. Njegovo prvo veće orkestarsko delo, Prva simfonija, premijerno je izvedeno 1800. godine, a

njegov prvi set gudačkih kvarteta objavljen je 1801. Uprkos tome što mu se sluh pogoršao tokom ovog perioda, nastavio je da diriguje, premijerno izvodeći svoju Treću i Petu simfoniju 1804. i 1808. redom. Njegov Violinski koncert pojavio se 1806. Njegov poslednji klavirski koncert (br. 5, op. 73, poznat kao Car), posvećen njegovom čestom pokrovitelju nadvojvodi Rudolfu od Austrije, premijerno je izveden 1811, bez Betovena kao soliste. Do 1814. je bio skoro potpuno gluv, a potom je odustao od nastupa i pojavljivanja u javnosti. Svoje zdravstvene probleme i svoj neostvareni lični život opisao je u dva pisma, Hajligenštatskom testamentu (1802) braći i neposlatoj ljubavnom pismu nepoznatoj „Besmrtnoj voljenoj” (1812). Posle 1810. godine, sve manje društveno uključen, Betoven je komponovao mnoga od svojih najcenjenijih dela, uključujući kasnije simfonije, zrele kamernu muziku i kasne sonate za klavir. Njegova jedina opera, Fidelio, prvi put izvedena 1805. godine, revidirana je u svoju konačnu verziju 1814. Komponovao je Missa solemnis između 1819. i 1823. i svoju poslednju Simfoniju br. 9, jedan od prvih primera horske simfonije, između 1822. i 1824. Napisani u njegovim poslednjim godinama, njegovi kasni gudački kvarteti, uključujući Grosse Fuge, 1825–1826, spadaju među njegova poslednja ostvarenja. Posle nekoliko meseci prikovane za krevet, umro je 1827. Betovenova dela su i dalje oslonci repertoara klasične muzike.” U ovom trenutku se uključuje i treći čovek o J. Hajdnu... „ Franc Jozef Hajdn je rođen u

Austrijskom selu Rohrau 1732. Godine. Od malena je ispoljavao svoj talenat za muziku. U školi u Hajdenburga pohađao je časove čembala, violine i pevanja. Kako bi preživeo svirao je u malim orkestrima, pomagao u horovima i pisao kompozicije za njih. Bečki period-posle smrti Nikole Esterhazija Hajdn je otisao u Beč. Njegova slava je prešla granice Austrije, prima porudžbe iz Francuske, Engleske i Španije. Boravak u Londonu mu je omogućio da upozna Hendela i pod njegovim uticajem piše svoja 2 ORATORIJUMA: Stvaranje sveta i godišnja doba. Stvaralaštvo - napisao je 108 simfonija, 4 koncerta za klavir, 3 koncerta za violinu, koncerte za violončelo, 77 gudačkih kvarteta i brojna druga kamerna dela. Brojne obrade narodnih pesama iz Škotske i Velsa.

Najznačajnije područje njegovog stvaranja jeste usavršavanje simfonije i gudačkog kvarteta.. Simfonije-stvaralaštvo je započeo na tradicijama Baha osanjajući se na barokni sastav orkestra, a simfonije koncipira kao trostavne i četverostavne pisane u sonatnom obliku. Tematika ovih dela je bliska narodnim napevima. Upoznao je narodne pesme Madjara i Hrvata pa ih je koristio u svojim delima. Svoju prvu simfoniju je napisao u 27. god. Simfonija je služila kao priprema za glavni sadržaj koncerta. One su namenjene koncertnom izvođenju.” Bile smo oduševljene ovim pričama i kako su zapravo ova tri kompozitora doprinela Austrijskoj muzici i operi. Kada smo se razilazile od tri divna čoveka koja su nam poklonila njihovo vreme kako bi nas dve naučile nešto novo, rekli su da su ustvari oni Mocart, Beethoven i Hajd... Ostale smo u šoku od sreće, što smo imale takvo iskustvo, a oni su samo nestali...

Zanimljivosti

- **Recept za čuvenu Saher tortu:**

*sastojci:

za kore

8 jaja

250 g šećera

125 g putera

150 g čokolade za kuvanje

250 g mlevenih oraha

1 ravna kašičica praška za pecivo

2 kašike ulja

za premazivanje kora

300 g džema od kajsija srednje gustine

za glazuru

150 g čokolade za kuvanje

4 kašike ulja

za dekoraciju

100 g čokolade za kuvanje, za tarabice
oko 50-70 g džema od kajsija, za
premazivanje oboda i za kapljice
malo čokolade za kuvanje, oko pola
štangle, nastrugane

1. U šerpicu sa debljim dnom staviti 150 g čokolade i 125 g putera i ostaviti da se zajedno rastope na najnižoj temperaturi ringle, uz povremeno mešanje. Ostaviti sa strane da se sve malo rashladi, tek da ne bude vruće.
2. Mikserom mutiti 8 žumanaca sa 125g šećera nekoliko minuta, dok smesa ne postane svetla i penasta, pa umešati rastopljenu čokoladu sa puterom i promutiti mikserom ili žicom sve zajedno još malo. Dodati mlevene orahe prethodno pomešane sa ravnom kašičicom praška za pecivo, sipati dve kašike ulja, promešati varjačom da se sve sjedini. Smesa će biti relativno gusta.
3. Umutiti 8 belanca sa 125 g šećera u čvrst šam pa ga u par navrata dodavati prethodnoj smesi, mešajući varjačom posle svakog dodavanja, da se belanca ravnomerno rasporede svuda. Završna smesa će biti srednje gusta, i ne previše penasta.

Zanimljivosti

4. Pripremiti kalup za tortu sa pomičnim dnom prečnika 20 cm i iseći dva kruga od pek papira. Jedan malo veći od kalupa, recimo, prečnika 26 cm, za oblaganje dna, i drugi malo manji od kalupa, recimo prečnika 19 cm, kojim ćemo zaštititi gornji sloj testa od preteranog isušivanja. Donji papir ovlaš premazati uljem i sipati testo u kalup. Preko sirovog testa položiti drugi krug papira, takođe premazanog uljem sa strane koja ide u dodir sa testom. Peći oko 70-75 min na 170°C. Pečenu tortu ostaviti da se u potpunosti ohladi, bar 2-3 sata. Treba nam ohlađena ne samo spolja nego i u sredini, da bismo mogli lepo da je isećemo.

5. Ohlađeno testo tankim nožem odvojiti od oboda kalupa, osloboditi tortu i skinuti gornji papir. Prevrnuti je na drugu stranu, pa odlepiti i donji papir i vratiti sve zajedno u prvobitan položaj. Žicom za sečenje biskvita preseći testo na dve kore (u nedostatku žice, iseći pažljivo nožem). Uz pomoć dve špatule podići gornji isečak, spustiti na pomoćni papir, jednu ruku podvući pod papir, prevrnuti koru na raširen dlan druge ruke tako da sečena strana dođe gore, sve pažljivo i bez savijanja kore jer je sklona pucanju, i položiti je na tacnu za posluživanje. Obod tacne prethodno treba zaštititi trakama od pek papira.

6. Namazati koru džemom od kajsija (150 g), poklopiti drugom korom tako da sečena, tj. ravnija strana dođe gore, malo je pritisnuti, pa i nju premazati džemom (još 150 g). Na tihoj vatri otopiti 150 g čokolade za kuvanje sa 4 kašike ulja i ostaviti sa strane 15-ak minuta. Preliti preko torte, izlivajući najveći deo glazure po površini torte, a ostatak po rubovima. Špatulom razmazati čokoladu koja je curila po obodu. Gornju površinu ne dirati, ona će se sama poravnati jer je glazura u momentu sipanja relativno retka. Staviti tortu u frižider da se glazura stegne.

7. Za to vrememe pripremiti čokoladne tarabice. Pripremiti parče pek papira ili celofana koji treba učvrstiti/zalepiti za neku manju, prenosivu radnu površinu (u mom slučaju to je jedna tabla od pleksiglasa, koju sam obukla listom celofana i zalepila selotejpom sa donje strane). 100 g čokolade za kuvanje bez ikakvih dodataka istopiti u manjoj šerpici sa debljim dnom na najnižoj temperaturi ringle ili na pari (manja šerpa iznad veće u kojoj vri voda). Otopljenu čokoladu razmazati ravnomerno da se dobije jedan A4 ili veći list "čokoladnog papira". Ostaviti u frižideru da se stegne pa iseći na tarabice. Da čokolada ne bi pucala tokom sečenja, ostavite je neko vreme na

Zanimljivosti

sobnoj temperaturi, a možete i nož blago zagrijati. Tarabice treba da su malčice više od visine torte, a široke 1-2 cm, po želji.

8. Tankim nožem proći uz donji obod torte, kako bi se preseklala stvrdnuta čokolada koja je ostala na zaštitnim papirima, i pažljivo izvući papire. Žicom za sečenje biskvita označiti buduće linije preseka, prosecajući samo čokoladnu glazuru (u nedostatku žice označite linije uz pomoć lenjira i tankog noža ili skalpela). Ako je glazura veoma tvrda ostavite tortu malo na sobnoj temperaturi ili zagrevajte žicu upaljačem pre prosecanja. Obod torte ovlaš premazati džemom od kajsija, pa ređati tarabice u krug, izbegavajući da se nađu na mestima obeleženog preseka. Uzimati po malčice džema na vrh najmanje kašičice i kapnuti na svako parče, blizu oboda. Pola štangle čokolade za kuvanje sastrugati nožem ili izrendisati pa tim mrvicama posuti ivice torte, između tarabica i kalpljica džema. Čuvati u frižideru, poklopljeno.

- Srbija je jedina zemlja pored Mađarske koja Beč zove Beč (odnosno Bécs), svi ostali je zovu Vienna/Wien/Vieden
- Bečlije se ponose time/često impliciraju na to da su oni „mladi Rimljani“, a dokaz toga se pojavljuje i u pop-kulturi: poznati pevač *Falco* je

1984 objavio pesmu *Junge Roemer*, koja opisuje Bečlije i (njihov) rimski život

- Beč je takođe poznat i kao grad vina, sa preko 1700 hektara vinograda i proizvodnjom od oko 660 000 galona belog vina, samo u glavnom gradu!
- „Wiener Riesenrad“, jedan je od najpopularnijih turističkih atrakcija Beča, izgrađen je davne 1897. godine i nalazi se u zabavnom parku Prater. Ovaj točak je takođe i najstariji panoramski točak na svetu.
- Verovali ili ne čuveni francuski kroasan potiče iz Beča. Ovo mekano pecivo zasnovano je na austrijskom pecivu zvanom „Kipferl“ (što na nemačkom znači „polumesec“). Napravili su ga bečki pekari u znak sećanja na pobedu Austrije nad Turcima 1683. godine.
- Pogledajte razglednice iz Beča [ovde!](#)
- Proverite svoje znanje na [ovom linku](#) ili skeniranjem koda ispod!

SAVREMENA GIMNAZIJA, II/6

Studijsko putovanje u Beč 2022.